

КОНСУЛЬТАЦІЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ

«ІГРОВИЙ ПРОСТІР ДИТИНИ: ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК»

Сьогодні з поміж важливих завдань, що ставить перед собою освіта, особливої активності набирає проблема розумового розвитку дітей.

Логічне мислення – необхідний засіб засвоєння матеріалу в будь – якій галузі знань, в тому числі й в математиці. Вони використовуються для узагальнення та систематизації знань, надають дитині можливість самостійно робити правильні умовиводи, доводити вірність свого міркування. Отже, навчання дошкільника розмірковуванню стає

одним із важливих педагогічних завдань, яке необхідно розв'язувати в контексті особистісного розвитку дитини в цілому та логіко-математичного зокрема.

Виходячи з положень Базового компонента дошкільної освіти, педагог має озброїти дитину вмінням жити, сприймати життя в цілісності. Це значно складніше, ніж окремо формувати систему знань і вмінь із математики, природи, грамоти. Дитина не володітиме істинним світоглядом, якщо не вмітиме цілісно сприймати світ.

Під логіко-математичним розвитком дошкільників розуміють якісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, які відбуваються в результаті формування елементарних математичних уявлень і пов'язаних з ними логічних операцій. Логіко-математичний розвиток – значущий компонент у формуванні «картини світу» дитини. Тому, одним з найбільш важливих завдань вихователів і батьків – розвинути у дитини інтерес до математики в дошкільному віці. Залучення до процесу математичної діяльності в ігровій цікавій формі допоможе дитині надалі швидше і легше засвоювати шкільну програму.

Освітній процес в закладі дошкільної освіти сьогодні вже має бути спрямований, насамперед, на виховання в дітей звички до повноцінної логічної аргументації всього, що нас оточує.

У малюків ми розвиваємо логіко-математичне мислення граючись, бо чим менша дитина, тим більше значення в її житті займає гра, спілкування та продуктивна діяльність. Діти, як у дзеркалі відображають у грі навколишню дійсність,

відтворюють те, що бачать у сім'ї, на вулиці, з екрана телевізора. За допомогою ігрових ситуацій значно легше зосередити увагу дитини, поліпшити сприймання матеріалу

Гра – провідний вид діяльності дошкільників. Саме в процесі ігрової діяльності діти виконують безліч математичних і логічних операцій.

Щоб ігрова діяльність була результативною і сприяла формуванню життєвої компетентності та логіко-математичному розвитку, потрібно здійснювати планування освітньої роботи, враховуючи форми активності дитини за усіма освітніми напрямками. Необхідно дотримуватись принципу інтеграції у формуванні логіко-математичної компетентності дитини, поєднуючи різні освітні напрями, показуючи, що числа і форми існують у світі природи, мистецтва. Реалізація принципу інтеграції забезпечує цілісність освітнього процесу, створює умови для застосування дітьми набутих знань у різних видах діяльності.

Педагогічна робота з розвитку логіко-математичних умінь дітей полягає у створенні відповідних умов для формування в дошкільника пізнавальної активності: вправляння в умінні досліджувати, трансформувати, експериментувати та моделювати різні за розміром, кількістю та просторовим розміщенням об'єкти; використання розумових операцій і логічних прийомів; здійснення вимірювань та елементарних обчислень. Значно важливіше, щоб сучасний дошкільник міг звертатися до своїх логічних і математичних умінь у ході пізнання широкого світу, зокрема співвідносити інформацію з фактами власної біографії, орієнтуватися у просторі, відчувати рух, характеристики часу, засвоювати основні закони буття (зміни дня і ночі, переходу світла в темряву й навпаки), визначити своє положення серед об'єктів природи, предметів та людей; знаходити схоже і відмінне, опановувати дії об'єднання, упорядкування, групування предметів довкілля – одним словом, діяти свідомо, з відчуттям доцільності зробленого, з розумінням зв'язку причин та наслідків.

Педагог має фіксувати увагу дитини на тому, як вона розмірковує і як вчиняє, до чого це призводить, виховувати свідоме ставлення до своїх дій, стимулювати бажання самостійно виводити логічні судження з приводу своїх вчинків, навчити робити власні припущення.

Значний вплив на розвиток дошкільників мають не лише дорослі, які їх виховують і навчають, а й середовище, в якому перебувають діти. Облаштоване належним чином розвивальне середовище сприяє активності та самовдосконаленню кожної дитини, стимулює розвиток її здібностей і нахилів. Для того щоб дошкільники мали змогу втілювати свої творчі задуми у практичній діяльності, педагогічний колектив повинен створити ігровий простір: комфортне, насичене й динамічне розвивальне середовище.

Предметно-розвивальне середовище — це простір, який, по-перше, має спонукати дитину до розвитку і, по-друге, одразу ж пропонувати їй можливості для цього розвитку. Кожен предмет, кожна деталь простору, в якому діють діти, або сприяють їхньому зростанню, або стають перепонами на цьому шляху.

Вихователю слід якомога частіше залучати дітей до організації оточуючого середовища, цікавитися їх думкою щодо наступних дій по його зміні, долучати дітей до самого процесу змін.

К.Л. Крутій у своїх дослідженнях визначила моделі міні-середовищ груп для молодшого і старшого дошкільного віку. Кожне міні-середовище складається з певних куточків – осередків, які стимулюють самостійність і саморозвиток.

Освітнє середовище групи за К.Л. Крутій передбачає єдність декількох осередків: пізнавального, художньо-перетворювального, фізкультурно-оздоровчого, комунікативного та емоційно-рефлексивно. Саме у єдності цих основних компонентів освітнє середовище буде основою для логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку, розвитку узагальнених способів розумової діяльності що є важливим підґрунтям формування у них життєвої компетентності.

Розглянемо значення кожного осередку освітнього середовища у контексті логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Найбільш продуктивним для збагачення дітей дошкільного віку елементарними логіко-математичними уявленнями є пізнавальний осередок освітнього середовища. До нього належить: правильна позитивна мотивація, вся навчально-розвивальна діяльність педагога та продуктивна діяльність дошкільників.

Для логіко-математичного розвитку в художньо-перетворювальному осередку особливо цінними будуть театралізована діяльність та сюжетно-рольові ігри. Організуючи театралізовану діяльність, вихователь має продумати наступні положення: визначити, які логіко-математичні вміння і навички будуть формуватися в дітей у процесі театралізованої діяльності або під час сюжетно-рольової гри; чітко сформулювати виховні завдання гри (виховання вольових якостей, почуття довіри, взаємодопомоги, дружби, уміння підкорювати свої власні інтереси інтересам дітей групи); дібрати доцільний дидактичний матеріал.

Під час виконання фізично-оздоровчих вправ дитиною, педагог може одночасно організовувати процес логіко-математичного розвитку за допомогою різноманітного обладнання: м'ячів різного розміру і кольору, обручів, кеглів тощо — з метою тренування таких логічних процесів як серіації, класифікації, узагальнення, вправляння у рахуванні предметів; обладнання для тренування влучності — з метою розвитку орієнтування у просторі; поєднання різних форм шиккування та перешиккування — з метою вправляння швидкої реакції.

Комунікативний осередок, як частина освітнього середовища дітей дошкільного віку допоможе дитині отримувати точні, структуровані логіко-математичні знання,

зацікавить її у подальшому навчанні, створить достатню мотивацію для самостійного навчання.

Не менш важливим є осередок емоційно-рефлексивної активності. У контексті логіко-математичного розвитку педагог повинен навчати дитину фіксувати увагу на тому, як вона розмірковує і як вчиняє, до чого це призводить, виховувати свідоме ставлення до своїх дій, стимулювати бажання самостійно виводити логічні судження з приводу своїх вчинків, робити власні припущення.

Для розвитку логіко-математичних умінь важливо, щоб навколишнє середовище, в якому перебуває дошкільник, було варіативним, різноманітним, надавало дитині можливості почуватися відкривачем нових знань, було доступним для ознайомлення.

Насичене середовище — це основа для організації змістовного життя та різнобічного розвитку кожної дитини дошкільного віку. Проте це не означає, що в такому середовищі дорослий може бути просто спостерігачем. Яким би чудовим не був простір, розвиток дитини потребує керівництва дорослого.

Отже, ігровий простір повинен сприяти розвитку орієнтовно-пізнавальній діяльності, що забезпечує засвоєння нових знань, формування розумових дій, розвиток провідних психічних процесів дитини; сприяти розвитку логіко-математичних, творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників у сучасних дошкільнятах.